

Math101

16. oktober 2018

Benjamin Støttrup
benjamin@math.aau.dk

Institut for matematiske fag
Aalborg universitet
Danmark

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Agenda

Ubestemte integraler

Regneregler for ubestemte integraler

Bestemte integraler

Regneregler for bestemte integraler

Ubestemte integraler

Stamfunktioner

- ▶ En funktion f har stamfunktion F hvis

$$F'(x) = f(x)$$

- ▶ Hvis F er stamfunktion til f så er $F(x) + c$ også, for alle $c \in \mathbb{R}$.
- ▶ Det ubestemte integral af f defineres til

$$\int f(x) dx = F(x) + c,$$

hvor F er en stamfunktion til f og $c \in \mathbb{R}$.

- ▶ Eksempler: Er e^{x^2} stamfunktion til $2xe^{x^2}$?

Ubestemte integraler

Stamfunktioner

- ▶ En funktion f har stamfunktion F hvis

$$F'(x) = f(x)$$

- ▶ Hvis F er stamfunktion til f så er $F(x) + c$ også, for alle $c \in \mathbb{R}$.
- ▶ Det ubestemte integral af f defineres til

$$\int f(x) dx = F(x) + c,$$

hvor F er en stamfunktion til f og $c \in \mathbb{R}$.

- ▶ Eksempler: Er e^{x^2} stamfunktion til $2xe^{x^2}$?

Ubestemte integraler

Stamfunktioner

- ▶ En funktion f har stamfunktion F hvis

$$F'(x) = f(x)$$

- ▶ Hvis F er stamfunktion til f så er $F(x) + c$ også, for alle $c \in \mathbb{R}$.
- ▶ Det ubestemte integral af f defineres til

$$\int f(x) dx = F(x) + c,$$

hvor F er en stamfunktion til f og $c \in \mathbb{R}$.

- ▶ Eksempler: Er e^{x^2} stamfunktion til $2xe^{x^2}$?

Ubestemte integraler

Stamfunktioner

- ▶ En funktion f har stamfunktion F hvis

$$F'(x) = f(x)$$

- ▶ Hvis F er stamfunktion til f så er $F(x) + c$ også, for alle $c \in \mathbb{R}$.
- ▶ Det ubestemte integral af f defineres til

$$\int f(x) dx = F(x) + c,$$

hvor F er en stamfunktion til f og $c \in \mathbb{R}$.

- ▶ Eksempler: Er e^{x^2} stamfunktion til $2xe^{x^2}$?

Regneregler for ubestemte integraler

- Vi har følgende regneregler:

$f(x)$	$\int f(x) dx$
c	$cx + k$

x	$\frac{1}{2}x^2 + k$
-----	----------------------

x^n	$\frac{1}{n+1}x^{n+1} + k, (n \neq -1)$
-------	---

e^x	$e^x + k$
-------	-----------

e^{cx}	$\frac{1}{c}e^{cx} + k$
----------	-------------------------

$f(x)$	$\int f(x) dx$
$\frac{1}{x}$	$\ln(x) + k$

$\ln x$	$x \ln(x) - x + k$
---------	--------------------

$\cos x$	$\sin x + k$
----------	--------------

$\sin x$	$-\cos x + k$
----------	---------------

$\tan x$	$-\ln(\cos(x)) + k$
----------	-----------------------

- Eksempler: $\int \sqrt{x} dx,$

$$\int x^3 dx$$

Regneregler for ubestemte integraler

- Vi har følgende regneregler:

$f(x)$	$\int f(x) dx$
--------	----------------

c	$cx + k$
-----	----------

x	$\frac{1}{2}x^2 + k$
-----	----------------------

x^n	$\frac{1}{n+1}x^{n+1} + k, (n \neq -1)$
-------	---

e^x	$e^x + k$
-------	-----------

e^{cx}	$\frac{1}{c}e^{cx} + k$
----------	-------------------------

$f(x)$	$\int f(x) dx$
--------	----------------

$\frac{1}{x}$	$\ln(x) + k$
---------------	----------------

$\ln x$	$x \ln(x) - x + k$
---------	--------------------

$\cos x$	$\sin x + k$
----------	--------------

$\sin x$	$-\cos x + k$
----------	---------------

$\tan x$	$-\ln(\cos(x)) + k$
----------	-----------------------

- Eksempler: $\int \sqrt{x} dx,$

$$\int x^3 dx$$

Regneregler for ubestemte integraler

- Vi har følgende regneregler:

$f(x)$	$\int f(x) dx$
--------	----------------

c	$cx + k$
-----	----------

x	$\frac{1}{2}x^2 + k$
-----	----------------------

x^n	$\frac{1}{n+1}x^{n+1} + k, (n \neq -1)$
-------	---

e^x	$e^x + k$
-------	-----------

e^{cx}	$\frac{1}{c}e^{cx} + k$
----------	-------------------------

$f(x)$	$\int f(x) dx$
--------	----------------

$\frac{1}{x}$	$\ln(x) + k$
---------------	----------------

$\ln x$	$x \ln(x) - x + k$
---------	--------------------

$\cos x$	$\sin x + k$
----------	--------------

$\sin x$	$-\cos x + k$
----------	---------------

$\tan x$	$-\ln(\cos(x)) + k$
----------	-----------------------

- Eksempler: $\int \sqrt{x} dx,$

$$\int x^3 dx$$

Regneregler for ubestemte integraler

- Vi har følgende regneregler:

$f(x)$	$\int f(x) dx$
--------	----------------

c	$cx + k$
-----	----------

x	$\frac{1}{2}x^2 + k$
-----	----------------------

x^n	$\frac{1}{n+1}x^{n+1} + k, (n \neq -1)$
-------	---

e^x	$e^x + k$
-------	-----------

e^{cx}	$\frac{1}{c}e^{cx} + k$
----------	-------------------------

$f(x)$	$\int f(x) dx$
--------	----------------

$\frac{1}{x}$	$\ln(x) + k$
---------------	----------------

$\ln x$	$x \ln(x) - x + k$
---------	--------------------

$\cos x$	$\sin x + k$
----------	--------------

$\sin x$	$-\cos x + k$
----------	---------------

$\tan x$	$-\ln(\cos(x)) + k$
----------	-----------------------

- Eksempler: $\int \sqrt{x} dx,$

$$\int x^3 dx$$

Regneregler for ubestemte integraler

- Vi har følgende regneregler:

$f(x)$	$\int f(x) dx$
--------	----------------

c	$cx + k$
-----	----------

x	$\frac{1}{2}x^2 + k$
-----	----------------------

x^n	$\frac{1}{n+1}x^{n+1} + k, (n \neq -1)$
-------	---

e^x	$e^x + k$
-------	-----------

e^{cx}	$\frac{1}{c}e^{cx} + k$
----------	-------------------------

$f(x)$	$\int f(x) dx$
--------	----------------

$\frac{1}{x}$	$\ln(x) + k$
---------------	----------------

$\ln x$	$x \ln(x) - x + k$
---------	--------------------

$\cos x$	$\sin x + k$
----------	--------------

$\sin x$	$-\cos x + k$
----------	---------------

$\tan x$	$-\ln(\cos(x)) + k$
----------	-----------------------

► Eksempler: $\int \sqrt{x} dx,$

$\int x^3 dx$

Regneregler for ubestemte integraler

► Vi har følgende regneregler:

$f(x)$	$\int f(x) dx$
c	$cx + k$
x	$\frac{1}{2}x^2 + k$
x^n	$\frac{1}{n+1}x^{n+1} + k, (n \neq -1)$
e^x	$e^x + k$
e^{cx}	$\frac{1}{c}e^{cx} + k$

$f(x)$	$\int f(x) dx$
$\frac{1}{x}$	$\ln(x) + k$
$\ln x$	$x \ln(x) - x + k$
$\cos x$	$\sin x + k$
$\sin x$	$-\cos x + k$
$\tan x$	$-\ln(\cos(x)) + k$

► Eksempler: $\int \sqrt{x} dx,$

$$\int x^3 dx$$

Regneregler for ubestemte integraler

- Vi har følgende regneregler:

$f(x)$	$\int f(x) dx$
--------	----------------

---

c	$cx + k$
-----	----------

---

x	$\frac{1}{2}x^2 + k$
-----	----------------------

---

x^n	$\frac{1}{n+1}x^{n+1} + k, (n \neq -1)$
-------	---

---

e^x	$e^x + k$
-------	-----------

---

e^{cx}	$\frac{1}{c}e^{cx} + k$
----------	-------------------------

$f(x)$	$\int f(x) dx$
--------	----------------

$\frac{1}{x}$	$\ln(x) + k$
---------------	----------------

$\ln x$	$x \ln(x) - x + k$
---------	--------------------

$\cos x$	$\sin x + k$
----------	--------------

$\sin x$	$-\cos x + k$
----------	---------------

$\tan x$	$-\ln(\cos(x)) + k$
----------	-----------------------

► Eksempler: $\int \sqrt{x} dx,$

$\int x^3 dx$

Regneregler for ubestemte integraler

► Vi har følgende regneregler:

$f(x)$	$\int f(x) dx$
--------	----------------

c	$cx + k$
-----	----------

x	$\frac{1}{2}x^2 + k$
-----	----------------------

x^n	$\frac{1}{n+1}x^{n+1} + k, (n \neq -1)$
-------	---

e^x	$e^x + k$
-------	-----------

e^{cx}	$\frac{1}{c}e^{cx} + k$
----------	-------------------------

$f(x)$	$\int f(x) dx$
--------	----------------

$\frac{1}{x}$	$\ln(x) + k$
---------------	----------------

$\ln x$	$x \ln(x) - x + k$
---------	--------------------

$\cos x$	$\sin x + k$
----------	--------------

$\sin x$	$-\cos x + k$
----------	---------------

$\tan x$	$-\ln(\cos(x)) + k$
----------	-----------------------

► Eksempler: $\int \sqrt{x} dx,$

$\int x^3 dx$

Regneregler for ubestemte integraler

► Vi har følgende regneregler:

$f(x)$	$\int f(x) dx$
--------	----------------

c	$cx + k$
-----	----------

x	$\frac{1}{2}x^2 + k$
-----	----------------------

x^n	$\frac{1}{n+1}x^{n+1} + k, (n \neq -1)$
-------	---

e^x	$e^x + k$
-------	-----------

e^{cx}	$\frac{1}{c}e^{cx} + k$
----------	-------------------------

$f(x)$	$\int f(x) dx$
--------	----------------

$\frac{1}{x}$	$\ln(x) + k$
---------------	----------------

$\ln x$	$x \ln(x) - x + k$
---------	--------------------

$\cos x$	$\sin x + k$
----------	--------------

$\sin x$	$-\cos x + k$
----------	---------------

$\tan x$	$-\ln(\cos(x)) + k$
----------	-----------------------

► Eksempler: $\int \sqrt{x} dx,$

$\int x^3 dx$

Regneregler for ubestemte integraler

► Vi har følgende regneregler:

$f(x)$	$\int f(x) dx$
c	$cx + k$
x	$\frac{1}{2}x^2 + k$
x^n	$\frac{1}{n+1}x^{n+1} + k, (n \neq -1)$
e^x	$e^x + k$
e^{cx}	$\frac{1}{c}e^{cx} + k$

$f(x)$	$\int f(x) dx$
$\frac{1}{x}$	$\ln(x) + k$
$\ln x$	$x \ln(x) - x + k$
$\cos x$	$\sin x + k$
$\sin x$	$-\cos x + k$
$\tan x$	$-\ln(\cos(x)) + k$

► Eksempler: $\int \sqrt{x} dx,$

$\int x^3 dx$

Regneregler for ubestemte integraler

► Vi har følgende regneregler:

$f(x)$	$\int f(x) dx$
--------	----------------

---

c	$cx + k$
-----	----------

---

x	$\frac{1}{2}x^2 + k$
-----	----------------------

---

x^n	$\frac{1}{n+1}x^{n+1} + k, (n \neq -1)$
-------	---

---

e^x	$e^x + k$
-------	-----------

---

e^{cx}	$\frac{1}{c}e^{cx} + k$
----------	-------------------------

$f(x)$	$\int f(x) dx$
--------	----------------

$\frac{1}{x}$	$\ln(x) + k$
---------------	----------------

$\ln x$	$x \ln(x) - x + k$
---------	--------------------

$\cos x$	$\sin x + k$
----------	--------------

$\sin x$	$-\cos x + k$
----------	---------------

$\tan x$	$-\ln(\cos(x)) + k$
----------	-----------------------

► Eksempler: $\int \sqrt{x} dx,$

$\int x^3 dx$

Regneregler for ubestemte integraler

- Vi har følgende regneregler:

$$\frac{f(x)}{\int f(x) dx}$$

$$c \quad cx + k$$

$$x \quad \frac{1}{2}x^2 + k$$

$$x^n \quad \frac{1}{n+1}x^{n+1} + k, (n \neq -1)$$

$$e^x \quad e^x + k$$

$$e^{cx} \quad \frac{1}{c}e^{cx} + k$$

$$\frac{f(x)}{\int f(x) dx}$$

$$\frac{1}{x} \quad \ln(|x|) + k$$

$$\ln x \quad x \ln(x) - x + k$$

$$\cos x \quad \sin x + k$$

$$\sin x \quad -\cos x + k$$

$$\tan x \quad -\ln(|\cos(x)|) + k$$

- Eksempler: $\int \sqrt{x} dx,$

$$\int x^3 dx$$

Regneregler for ubestemte integraler

- Vi har følgende regneregler:

$$\frac{f(x)}{\int f(x) dx}$$

$$c \quad cx + k$$

$$x \quad \frac{1}{2}x^2 + k$$

$$x^n \quad \frac{1}{n+1}x^{n+1} + k, (n \neq -1)$$

$$e^x \quad e^x + k$$

$$e^{cx} \quad \frac{1}{c}e^{cx} + k$$

$$\frac{f(x)}{\int f(x) dx}$$

$$\frac{1}{x} \quad \ln(|x|) + k$$

$$\ln x \quad x \ln(x) - x + k$$

$$\cos x \quad \sin x + k$$

$$\sin x \quad -\cos x + k$$

$$\tan x \quad -\ln(|\cos(x)|) + k$$

- Eksempler: $\int \sqrt{x} dx,$

$$\int x^3 dx$$

Regneregler for ubestemte integraler

- ▶ Vi har følgende generelle regneregler

$$\int cf(x) dx = c \int f(x) dx$$

$$\int f(x) \pm g(x) dx = \int f(x) dx \pm \int g(x) dx.$$

- ▶ Eksempler: Udregn

$$\int e^{3x} + \sqrt[3]{x} + 1 dx,$$

$$\int \frac{1}{2x} - \cos(x) dx.$$

Regneregler for ubestemte integraler

- ▶ Vi har følgende generelle regneregler

$$\int cf(x) dx = c \int f(x) dx$$
$$\int f(x) \pm g(x) dx = \int f(x) dx \pm \int g(x) dx.$$

- ▶ Eksempler: Udregn

$$\int e^{3x} + \sqrt[3]{x} + 1 dx,$$
$$\int \frac{1}{2x} - \cos(x) dx.$$

Regneregler for ubestemte integraler

- ▶ Vi har følgende generelle regneregler

$$\int cf(x) dx = c \int f(x) dx$$
$$\int f(x) \pm g(x) dx = \int f(x) dx \pm \int g(x) dx.$$

- ▶ Eksempler: Udregn

$$\int e^{3x} + \sqrt[3]{x} + 1 dx,$$
$$\int \frac{1}{2x} - \cos(x) dx.$$

Regneregler for ubestemte integraler

- ▶ Vi har følgende generelle regneregler

$$\int cf(x) dx = c \int f(x) dx$$
$$\int f(x) \pm g(x) dx = \int f(x) dx \pm \int g(x) dx.$$

- ▶ Eksempler: Udregn

$$\int e^{3x} + \sqrt[3]{x} + 1 dx,$$
$$\int \frac{1}{2x} - \cos(x) dx.$$

Bestemte integraler

- ▶ Vi vil bestemme arealer under grafer for funktioner.
- ▶ Arealet mellem grafen for f og x -aksen i intervallet $[a, b]$ er givet ved

$$F(b) - F(a),$$

hvor F er en stamfunktion til f .

- ▶ Derfor defineres det bestemte integral af f i intervallet $[a, b]$ til

$$\int_a^b f(x) dx = [F(x)]_a^b = F(b) - F(a).$$

- ▶ Eksempel: Bestem $\int_0^1 x^2 dx$.

Bestemte integraler

- ▶ Vi vil bestemme arealer under grafer for funktioner.
- ▶ Arealet mellem grafen for f og x -aksen i intervallet $[a, b]$ er givet ved

$$F(b) - F(a),$$

hvor F er en stamfunktion til f .

- ▶ Derfor defineres det bestemte integral af f i intervallet $[a, b]$ til

$$\int_a^b f(x) dx = [F(x)]_a^b = F(b) - F(a).$$

- ▶ Eksempel: Bestem $\int_0^1 x^2 dx$.

Bestemte integraler

- ▶ Vi vil bestemme arealer under grafer for funktioner.
- ▶ Arealet mellem grafen for f og x -aksen i intervallet $[a, b]$ er givet ved

$$F(b) - F(a),$$

hvor F er en stamfunktion til f .

- ▶ Derfor defineres det bestemte integral af f i intervallet $[a, b]$ til

$$\int_a^b f(x) dx = [F(x)]_a^b = F(b) - F(a).$$

- ▶ Eksempel: Bestem $\int_0^1 x^2 dx$.

Bestemte integraler

- ▶ Vi vil bestemme arealer under grafer for funktioner.
- ▶ Arealet mellem grafen for f og x -aksen i intervallet $[a, b]$ er givet ved

$$F(b) - F(a),$$

hvor F er en stamfunktion til f .

- ▶ Derfor defineres det bestemte integral af f i intervallet $[a, b]$ til

$$\int_a^b f(x) dx = [F(x)]_a^b = F(b) - F(a).$$

- ▶ Eksempel: Bestem $\int_0^1 x^2 dx$.

Regneregler for bestemte integraler

- ▶ Vi har følgende generelle regneregler for bestemte integraler

$$\int_a^b cf(x) dx = c \int_a^b f(x) dx$$

$$\int_a^b f(x) \pm g(x) dx = \int_a^b f(x) dx \pm \int_a^b g(x) dx.$$

- ▶ Eksempler: Udregn

$$\int_1^2 \frac{1}{2x} - 1 dx$$
$$\int_0^4 3x^2 + 3e^x dx.$$

Regneregler for bestemte integraler

- ▶ Vi har følgende generelle regneregler for bestemte integraler

$$\int_a^b cf(x) dx = c \int_a^b f(x) dx$$
$$\int_a^b f(x) \pm g(x) dx = \int_a^b f(x) dx \pm \int_a^b g(x) dx.$$

- ▶ Eksempler: Udregn

$$\int_1^2 \frac{1}{2x} - 1 dx$$
$$\int_0^4 3x^2 + 3e^x dx.$$

Regneregler for bestemte integraler

- ▶ Vi har følgende generelle regneregler for bestemte integraler

$$\int_a^b cf(x) dx = c \int_a^b f(x) dx$$
$$\int_a^b f(x) \pm g(x) dx = \int_a^b f(x) dx \pm \int_a^b g(x) dx.$$

- ▶ Eksempler: Udregn

$$\int_1^2 \frac{1}{2x} - 1 dx$$
$$\int_0^4 3x^2 + 3e^x dx.$$

Regneregler for bestemte integraler

- ▶ Vi har følgende generelle regneregler for bestemte integraler

$$\int_a^b cf(x) dx = c \int_a^b f(x) dx$$
$$\int_a^b f(x) \pm g(x) dx = \int_a^b f(x) dx \pm \int_a^b g(x) dx.$$

- ▶ Eksempler: Udregn

$$\int_1^2 \frac{1}{2x} - 1 dx$$
$$\int_0^4 3x^2 + 3e^x dx.$$

Opgaveregning!

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK